in[+]frame
Visions, Decoded

Jens Olof Lasthein: η αμφιλεγόμενη φαντασμαγορία της συλλογής
White Sea Black Sea

Μία σύντομη ματιά στο συνολικό φωτογραφικό έργο του Jens Olof Lasthein (γεννηθ. 1964) έως σήμερα αποδεικνύει την αδυναμία του για τη μετακίνηση. Μέσα από σύντομα περάσματα από τη μετα-κομμουνιστική πρώην Γιουγκοσλαβία (*Moments in Between*) και την κεντρική Ευρώπη με επίκεντρο το Βέλγιο (*Home Among the Black Hills*), ο Lasthein θα επικεντρώσει το ενδιαφέρον του στην πολιτισμική και, κυρίως, καθημερινή κληρονομιά των πάλαι ποτέ κραταιών σοσιαλιστικών κρατών (*White Sea Black Sea*).

Από τη Λευκή έως και τη Μαύρη Θάλασσα, στις συνοριακές γραμμές κρατών, όπως η Ρωσία, η Λευκορωσία, η Μολδαβία, αλλά και αυτόνομων αλλά μη αναγνωρισμένων γεωγραφικών περιοχών, όπως η Τρανσνιστρία, ο φωτογράφος καταγράφει μία ζωή σε αναμονή, που προσπαθεί να ανακτήσει την πολιτική και εθνική ισορροπία της. Στα κάδρα του, η μάχη ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς μηχανισμούς εντοπίζεται μέσα από την κεκλιμμένη φύση τους και το γλαρό φως, το οποίο συχνά «καίει» τη φωτογραφία, αλλά και το ίδιο το θέμα, δημιουργώντας μία ατμόσφαιρα αρκετά παράλογη μέσα στον ίδιο τον ανορθολογισμό της. Όπως, εξάλλου, και ο ίδιος αναφέρει ότι «θέλει οι φωτογραφίες του να περιλαμβάνουν αντιθέσεις και παραλογισμό, και [...] να λένε παράλληλες ιστορίες ελπίδας και απόγνωσης, χαράς αλλά και λύπης».

Και πράγματι, οι φωτογραφίες του Lastheim, διαθέτουν μία ισχυρή αφηγηματική λειτουργία, ενώ συνιστούν εστίες πολλαπλών αντιθέσεων: ο παλιός σοβιετικός κόσμος με τα απωλιθώματά του, κομμάτια ενός συνεργατικού υλικού πολιτισμού, η αμερικανική εισβολή, ο εκδυτικισμός, ο οποίος επιδιώχτηκε μέσα από τα ήθη και την ενδυμασία (με χαρακτηριστικό παράδειγμα την πλέον αγαπητή αθλητική φόρμα ευρωπαϊκής φίρμας), αλλά που πήγε στραβά. Κι ακόμα, οι απαρχαιωμένες δομές, οι οποίες εξυπηρετούν τη ζωή που προσπαθεί να επιλέξει τον τρόπο με τον οποίο θα επιβιώσει: προ-καπιταλιστικά ή μέσα στον ορυμαγδό της παγκοσμιοποίησης;

Τα κάδρα στήνονται σε τυπικά και οικεία για τους συμμετέχοντες σ' αυτά περιβάλλοντα: πρόκειται για χώρους ψυχαγωγίας, φυσικά τοπία, δρόμοι, μέσα μαζικής μεταφοράς. Ωστόσο, μέσα στην τυπική και αναμενόμενη σύνθεση, οι χαρακτήρες αποκαλύπτουν το ανοίκειο μέσω τυχαίων ή μη χειρονομιών, βλεμμάτων και κινήσεων. Οι λεπτομέρειες παρουσιάζουν τον παραλογισμό στην καλύτερη εκδοχή τους: η σακούλα από τον οίκο Davidoff ως μία ενδεχόμενη επένδυση ή απόδειξη αγοράς σε μία καθημερινή σκηνή με

μεταφορά σκευασμάτων άρτου. Η πολύχρωμη, σχεδόν κιτς, διακόσμηση για μία παιδική γιορτή δίπλα σε ένα σεληνιακό βιομηχανικό τοπίο, οι κοπέλες που χαχανίζουν ευχάριστα και άδολα μπροστά σε ένα μέλλον άγνωστο, άρα και αδιάφορο. Χωρίς ιδιαίτερες χρωματικές εξάρσεις, αλλά οπλισμένος με τα εργαλεία του εθνογράφου, αφού ο Lastheim έχει πραγματοποιήσει μακρά ταξίδια κι έρευνα στις περιοχές που μελετά, καθιστά ορατά τα αποτελέσματα της πολιτικής που επικράτησε για πάνω από έναν αιώνα στην Ανατολική Ευρώπη και που γέννησε μία ιδιαίτερη και αμφιλεγόμενη κουλτούρα. Η οποία δίπλα στα σύνορα εμφανίζεται πιο φαντασμαγορική από ποτέ.

Για περισσότερες φωτογραφίες επισκεφτείτε την σελίδα φωτογράφου www.lasthein.se

* * * * *

Η **Ορσαλία-Ελένη Κασσαβέτη** (*φωτογραφία: Βιβή Καπαρού*) γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980. Σπούδασε ελληνική φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στις Πολιτισμικές Σπουδές στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ (ΕΚΠΑ). Στο ίδιο τμήμα εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στα επιστημονικά πεδία της Θεωρίας του Κινηματογράφου, της Κοινωνιολογίας και των Πολιτισμικών Σπουδών. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από τη δημοφιλή κουλτούρα (κινηματογράφος / μουσική), την Οπτική Εθνογραφία και τις Πολιτισμικές σπουδές. Υπήρξε μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης , όπου συνδίδαξε το μάθημα «Κοινωνική Ιστορία των ΜΜΕ». Έχει πραγματοποιήσει διάφορες εισηγήσεις σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και έχει γράψει άρθρα για τον κινηματογράφο και τα ΜΜΕ και μία μονογραφία για το βίντεο. Αυτή την περίοδο είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Πατρών, ενώ διδάσκει τα μαθήματα «Ανάλυση Λόγου και Εικόνας» και «Ελληνικό κινηματογράφο και πολιτισμό» στο πρόγραμμα διά βίου εκπαίδευσης «Κωστής Παλαμάς (ΕΚΠΑ).